

L. Zasedání VK PD
25. března 1981

HODNOCENÍ ČASOPISU ČESKOSLOVENSKÁ PSYCHOLOGIE; ročník XXIV, 1980

Hodnotí: Prof. PhDr. Miroslav Vaněk, CSc.

Vstupní poznámky:

Předložená hodnotící zpráva nevychází z žádné doporučené či předepsané osnovy ani kritérií, jichž by se mohla držet, např. stanovených redakční radou časopisu, komisí psychologie, kolegiem pedagogiky a psychologie ČSAV či prezidiem ČSAV

Součástí hodnocení je srovnání, např. s určitým záměrem či plánem redakční rady časopisu nebo s dřívějšími ročníky stejného časopisu či s jiným obdobným periodickým tiskem. Ani tohoto způsobu však nebylo možno v předložené zprávě z různých důvodů použít.

Hodnocení příštích ročníků by mělo být více objektivizováno a) zadáním osnovy; b) porovnáním výsledků se záměrem redakce c) srovnáním směru vývoje časopisu; d) srovnáním s obdobnými časopisy u nás i v ostatních socialistických zemích, případně s některými dobrými psychologickými časopisy ostatních států; e) skupinou nezávislých hodnotitelů; f) skupinou závěrečného zpracování.

Doporučuji redakci časopisu Čsl. psychologie, aby se utvořením této pracovní skupiny zabývala, včetně přehledu a zaměření různých časopisů, jež jsou u nás ode irány. To by mohlo být případně i jedním z úkolů pro obory aplikované psychologie se zřetelem k orientačnímu přehledu různých vědeckých i odborných časopisů, zabývajících se převážně či částečně psychologickou tematikou.

Kvantitativní rozbor

Šest čísel časopisu Čsl. psychologie, ročník 80 celkem obsahuje:

1. 47 článků metodologicky syntetických a metodologicko-analytických.

K o m e n t á ř : Chybí souhrnný název pro první kategorii prací. Jedná se o statě zásadní povahy a úvodníkového zaměření. Pokud se nejedná přímo o úvodník, jak je tomu např. v č. 2/80, 3/80, 5/80, není patrný větší rozdíl mezi první kategorií statí a sdělením "Předběžná a metodická sdělení"; v mnohých případech je

těžko vyjádřitelný rozdíl i ve třetí skupině prací nazvaných "Referáty".

2. Z celkového počtu (47) úvodníkových statí, metodických sdělení a referátů je zaměřeno:

- 32 % na ideologicky programovou a teoreticko-metodologickou problematiku
- 20,2 % na otázky metodiky, zejména psychodiagnostiky a terapie
- 12,8 % motivace
- 12,7 % osobnost
- 12,7 % problematika sociální psychologie
- 5,3 % emoce

K o m e n t á ř : Z časových důvodů bylo nutno volit ovšem velmi hrubé rozlišení, jež nepostihuje přesněji kvalitativní stránky hodnocení. Hodnotitel se domnívá, že proporce odpovídají tématice, jež se v naší psychologii zpracovává a do značné míry i změrům redakční rady. Jako pozitivní je nutno ocenit snahu redakce o základní orientaci časopisu v oblasti ideologické (aktualizace, zaměření a metodologie). V této souvislosti je nutno vysdvihnout i programové vyhlášení redakční rady v čísle 5/80 orientující časopis na základní úkoly psychologie ve společenské praxi.

3. Rubrika psychologie u nás i jinde má v ročníku XXIV/80 celkem 20 článků. Jejich zaměření je výrazně aktuální (sjezdy, kongresy, výročí, zprávy z kolegia, rozborů ze zahraničních stáží apod.).

K o m e n t á ř : Tato rubrika je živá a informativní. Je však bez výraznějšího selektivního přístupu. Hodnotiteli není ovšem známo, z kolika příspěvků se tato rubrika tvoří. Životní jubilea by se měla respektovat i u tzv. řadových psychologů, byť jen jednou větou v globálním přehledu, pokud jsou potřebná data k dispozici.

4. Rubrika recenze má v hodnoceném ročníku 56 článků. Z toho 50 % je recenzováno z prací ze socialistické psychologie a 50 % prací z ostatních zemí psychologicky vyspělých.

K o m e n t á ř : Tématika sledovaných prací je roztržštěná. Redakce musí zřejmě odolávat i těm psychologům, kteří mají vazby na zahraniční nakladatelství, jež, jak známo, poskytují recenzní výtisky zdarma, recenze však i vyžadují. Proporce půl a půl

práci ZSS a KS vyšla zřejmě náhodou. Je otázkou, zda má být přibližně vyrovnána či postupovat k zadávání recenzí alespoň částečně výběrově. Nadprodukce psychologických prací zejména v anglosaských zemích je ovšem svůdná. Pokud si redakční rada nemůže tu či onu práci získat či zadat k recenzii - lépe řečeno k recenzii konfrontačního zaměření, je řízení recenzních příspěvků záležitostí nahodilou.

5. Celkově má hodnocený ročník Čsl. psychologie následující proporce:

- a) kategorie úvodníků, zásadních sdělení a referátů - 39 %
- b) psychologie u nás a jinde - 16 %
- c) recenze - 45 %

K o m e n t á ř : Toto procentuální zastoupení může vést k představě, že ročník XXIV/80 časopisu je vyvážený ve svých částech a odpovídá poměrům v naší teoretické i aplikované psychologii. K tomuto tvrzení chybí ovšem další údaje, např. z kolika článků se vybírá, kolik jich bylo odmítnuto, jaký je rozsah psychologických článků v jiných oblastech apod. Opačná interpretace kvantitativních údajů může vést však i k opačné představě. Redakční rada ročníku XXIV/80 neměla příliš možností uplatnit své zájmy a byla do značné míry odkázána nedostatkem statí na výběr omezený. Není také patrné, do jaké míry šlo o statě programově vyřádané a o řízení všech rubrik. Je pravděpodobné, že se v hodnoceném ročníku došlo k určitému kompromisu mezi realitou a žádoucím stavem.

Celkové závěry

1. Časopis Československá psychologie, ročník XXIV/80 má přijatelnou úroveň. Za pozitivní je nutno považovat výraznou péči o ideologicko-metodologickou úroveň časopisu. Ta je patrná zejména v rubrice úvodníkové, základních statí i referátů. Do ostatních částí časopisu začíná pronikat.

2. Programové prohlášení redakční rady v č. 5 je nutno ocenit. Vytyčuje časopisu náročné úkoly z hlediska ideologického, metodologického, metodického, informačního i aktualizacího zaměření. Uskutečnění bude mít procesualní povahu a vyžadá si patrně i určitá organizační opatření. Tendence k tomu se je v pod-

titulu časopisu, "Časopis pro psychologickou teorii a praxi", je zjevná.

3. Uvážíme-li však, že redakční rada pracuje dobrovolně, že tiskové (materiální) poměry jsou stále svízelné, bude vyžadovat nové pojetí časopisu zvýšenou aktivitu všech členů redakční rady, včetně stálého okruhu autorů a dopisovatelů.

4. Grafická úprava má běžný a celkem slušný standard časopisů patronovaných ČSAV. V textech je někdy až nepřípustné množství tiskových chyb. Pokud je možno měnit vnější úpravu časopisu, mohla by se tím redakční rada zabývat, např. barva obálky a její změna pro různé ročníky, inserce, grafické doplňky apod.

5. Za úvahu stojí poskytnutí prostoru pro mladé psychology a) aspirantské práce; b) výsledky studentských vědeckých kroužků a soutěží SVOČ, včetně přehledných informací o kvalitativním růstu psychologických generací (spolupráce s katedrou psychologie v ČSSR).

6. Ročník XXIV/80 Československé psychologie považuje hodnotitel za přínosný a podnětný. Výše uvedené připomínky nemají charakter jakési absolutní kritiky. Jsou míněny jako podněty pro další práci redakční rady. Doporučuji komisi psychologie i kolegům pedagogiky a psychologie při ČSAV, aby hodnotila recenzovaný ročník pozitivně, zejména se zřetelom k novým záležitostem redakční rady. Té se sluší za její práci, zejména oběma vedoucím redaktořům i členům výkonné redakce, poděkovat.

7. Doporučuji dále kolegiu, aby redakční rada Čsl. psychologie byla pověřena zpracováním výhledového organizačního opatření se zřetelom k úkolům psychologie v 7. PLP při teoretickém rozvoji oboru i jeho úkolech ve společenské praxi.

Miroslav Vaněk